

“Catalunya ha comès un gran error menystenint la formació professional”

El 2009 continuarà marcat pels ERO i l'augment de la desocupació. La situació és només atribuïble la crisi, o tot plegat ja es covava abans?

—Fa més de vuit anys que vam començar a reclamar el canvi de model productiu. No es va fer res perquè semblava que tot anava molt bé, però, malauradament, el temps ens ha donat la raó. La situació actual no es pot deslligar de la crisi, però tenim un país amb peus de fang perquè ha viscut de l'especulació, del diner fàcil, no ha invertit en recerca, no ha fet polítiques industrials. I ara ens trobem com ens trobem. Per tant, és la suma de molts factors. No podem buscar solucions només per sortir de la crisi, perquè, si no, quan la resta de països la superin, nosaltres trigarem més i, a sobre, en sortirem en pitjors condicions. El país no té model productiu, i la primera cosa que cal fer és definir-ne un.

—Durant molts anys hem estat un territori competitiu i atractiu per a les multinacionals, però ara uns altres països avancen molt ràpid i potser perdem el lideratge. Hem batut massa?

—La primera gran errada que hem comès a Catalunya ha estat menystenir la formació professional per a la nostra indústria. El país ha d'invertir en formació professional de manera específica i urgent, l'ha de dignificar, ha de donar el missatge que la FP és tan digna com una carrera universitària. Hem de canviar radicalment la cultura que els joves que no van a la universitat i opten per FP són uns fracassats. L'administració hi té una gran responsabilitat, en aquest sentit. De fet, si avui anem a les oficines de treball, ens trobem amb la sorpresa que hi ha molt pocs desocupats amb formació professional; la immensa majoria no tenen acabada l'FP.

—En l'àmbit de la formació continuada, també cal un replantejament?

Josep Maria Àlvarez (Belmonte, Astúries, 1956) és secretari general de la UGT de Catalunya des del 1990. En aquesta entrevista reflexiona sobre la política industrial i d'ocupació a Catalunya i a l'estat espanyol.

—Déu n'hi do, la feina que s'hi ha fet, a través dels sindicats i les patronals. Però, sigui com sigui, la formació professional continuada també ha de millorar substancialment. Si a Catalunya aconseguim lligar els tres sistemes, la formació reglada, la formació ocupacional i la formació continuada, i comencem a donar més pes a l'escola i a les universitats com a actors de la formació i menys a les acadèmies, crec que millorarem molt.

—La manca de formació incideix directament en la productivitat?

—De segur que si tinguéssim més mà d'obra qualificada el sistema productiu tindria molta més qualitat. Per

JORDI PLAY

exemple, els alemanys continuen amb una excel·lent situació productiva tot i tenir l'economia en recessió, amb un augment de la desocupació que no arriba a un punt; en canvi, aquí pràcticament la doblem. Això vol dir que aquí hi ha una base que no s'ha treballat i, en canvi, a Alemanya, sí.

—El sector de l'automòbil està tocat, i és el més important de la indústria catalana. Les administracions competents hi aboquen prou esforços per a reactivar-lo?

—El sector de l'automòbil ocupa dos milions de treballadors, directament o indirectament, a tot l'estat, i és increïble que a cap administració no hi hagi ningú que se'n preocupi. Aquest país no ha fet absolutament res en aquest àmbit.

—No ho ha fet perquè conscientment no ha considerat que fos un sector important, o per desconeixement de la magnitud?

—Jo crec que perquè els governs de Felipe González i d'Aznar, en políti-

ques industrials, han estat ultraliberalers. I d'aquelles polítiques en tenim les conseqüències actuals. Hi ha hagut desídia, manca de dedicació i d'interès, i també hi ha influït molt que fins ara les coses ens han anat força bé, en aquest sector. I per què ens ha anat bé? Primer, perquè vam entrar a la UE en un moment en què les fronteres del món encara eren tancades i les multinacionals van prendre l'estat espanyol com la base més propera per a entrar al mercat comú. Moltes empreses es van instal·lar a casa nostra per poder introduir mercaderies a la UE a través d'un país de baixos costos.

—A partir del moment que es van obrir les fronteres, l'estat espanyol no va saber afegir un plus als seus avantatges?

—Quan ha hagut d'espavilar-se, no ha fet la feina. No ha investigat, no ha aplicat tecnologia d'innovació ni s'ha preocupat de tenir gent formada. I, d'una altra banda, molts s'havien pensat que les multinacionals no tenen pàtria, però en tenen. Per exemple, Philips manté la planta dels Països Baixos i tanca les plantes de Barcelona, tot i que Catalunya és més barata, perquè el seu primer objectiu és els Països Baixos.

—Suara parlàveu de la política industrial espanyola. En el cas de Catalunya, es podria haver fet més per a la indústria en general?

—A mi se'm fa difícil de responsabilitzar massa una administració que s'ha anat construint en vint anys. No té ni prou competències ni recursos per poder desenvolupar una política industrial completa. Amb tot, de segur que podia haver fet més que no ha fet, perquè no ha fet res. Ni han fet res els governs de CiU, que es van dedicar a fer polítiques d'aparador i d'atracció de multinacionals, ni tampoc després. Així i tot, darrerament sí que s'han fet apostes tecnològiques en determinats clústers, com ara la biomedicina a Barcelona.

—Què més cal fer en política industrial, al vostre parer?

—En determinats sectors, que clarament ultrapassen les fronteres catalanes i fins i tot espanyoles, Catalunya ha de fer polítiques estatals, i ha d'ajudar els governs de l'estat a tenir política.

—En el cas de l'automòbil, per exemple, fóreu partidari d'un pla d'abast estatal i no per a cada territori específic?

—Penso que en aquest cas no és bo de segregar polítiques. Al contrari, a curt termini, ens agreuja el problema. Catalunya produeix per a tot el sector de l'automòbil espanyol, perquè tenim molta més indústria auxiliar que la que necessiten les nostres plantes. Catalunya ha de liderar el disseny de les polítiques que s'han de fer en l'àmbit espanyol i fins i tot europeu.

—L'administració catalana ja ha presentat un pla de xoc per al sector, que la UGT no secunda plenament. Què ha fet malament?

—Només ha pensat a curt termini i a somriure a la petita empresa donant-li una almoïna. Però amb aquesta almoïna no resollem res, perquè la petita empresa gairebé sempre treballa per a una gran empresa, i si no salvem la gran la petita no tindrà raó de ser.

—Hi ha moltes multinacionals que es deslocalitzen senzillament per tenir més beneficis, sense tenir en compte que durant anys s'han aprofitat d'unes condicions bones a Catalunya. S'hauria de regular d'alguna manera el cost que han de pagar si volen marxar?

—Aquest és el gran drama del procés de globalització mal fet. Si la UE fes polítiques fiscals comunes seria la base per a mirar d'apaivagar el *dumping* entre estats. S'hi han de posar límits legals, sobretot des de l'àmbit de la UE —moltes subvencions són de caràcter europeu—, però tampoc no és tan fàcil, de posar límits. Compartim un espai europeu i, per tant, també compartim aquestes regulacions, i no sempre podem aplicar els criteris que ens semblen convenients en aquest sentit. Crec que les empreses que senzillament marxen per buscar més guanys haurien d'estar penalitzades i que no s'hauria de permetre que rebessin subvencions de les administracions espanyoles.

—L'OCDE preveu que l'estat espanyol podria arribar a una desocupació propera al 19% l'any 2010. S'enfoquen correctament, les polítiques d'ocupació?

—Ni bé ni malament, perquè no se n'han fet. Les oficines de treball de les comunitats autònomes estan des-

bordades i, a més, Espanya és un país que mai no ha fet polítiques de reinserció; sempre ha optat per la política de subvencions a les empreses per a contractar gent, que s'ha vist com han fracassat.

—**Les polítiques d'ocupació s'han de centrar en les persones i no en les empreses?**

—Naturalment, Cal treballar els desocupats de tal manera que tinguin la formació necessària per a poder canviar de sector, donant-los les eines per a poder fer el procés de recol·locació amb garanties. Això encara està per fer.

—**A Catalunya, enguany hi haurà 220.000 persones sense feina que ja hauran consumit el període que els pertoca i es quedaran sense prestació. La pilota es va fent cada vegada més grossa...**

—El govern haurà de trobar-hi una resposta. Amb tot, és destacable que per primera vegada tenim un govern a l'estat que no intenta retallar les prestacions socials en temps de crisi. Les dues grans vagues que hi ha hagut a Espanya han estat perquè els governs del PSOE i del PP, en moments de crisi, van intentar retallar prestacions. Una de les possibilitats que defensa la UGT és que determinats ERO temporals no computin a efectes de desocupació, fins i tot amb una obligació d'assistir a cursos de formació professional perquè aquell temps no compti. D'una altra banda, calen polítiques de subsidis també condicionades al fet que la gent hagi de fer un esforç de formació per trobar una nova feina i no esperi de forma passiva que li arribi una oferta.

—**Un marc català de relacions laborals permetria de resoldre millor les especificitats del mercat laboral de Catalunya?**

—No es tracta de trencar amb l'estat, però tampoc de tenir un país com el que tenim, que en aquesta qüestió de vegades esdevé estúpid. Les polítiques per a recol·locar una persona en una comunitat autònoma que tingui un índex de desocupació d'un 18% no poden ser les mateixes que en una altra que en tingui un 8%, és evident. I per tant, les polítiques d'ocupació han de tenir un punt d'adaptació i adequació al territori. Més que el marc català de relacions laborals és el sentit comú. La UGT és

JORDI PLAY

“Espanya no ha fet mai polítiques de reinserció; sempre ha optat per la política de subvencions a les empreses”

partidària d'establir les bases d'un marc català de relacions laborals, que va molt més enllà de polítiques d'ocupació. No cal que es trenqui amb el marc espanyol, però volem que la negociació col·lectiva sigui catalana, sobretot en aquells aspectes que més incideixen sobre la gent, encara que algunes qüestions hagin de ser estatals. Els convenis

han d'estar adaptats a la nostra realitat i a les nostres necessitats, i no solament han de ser escrits en català. Han de contenir l'IPC de Catalunya, tenir en compte el cost de la vida a l'àrea metropolitana i desenvolupar les relacions amb el govern de Catalunya.

Gemma Aguilera